

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan valtiontalouden tasapainottamiseksi eräitä muutoksia sairausvakuutusjärjestelmään. Verotuksen sairauskuluvähennyksen poistamiseen liittyen ehdotetaan järjestelmällisen hammashuollon korvauksiin oikeutettujen piiriä laajennettavaksi koskemaan koko aikuisväestöä. Lisäksi ehdotetaan hammaslääkärin suorittama protetiikka saatettavaksi sairausvakuutuskorvauksen piiriin.

Sairausvakuutuspäivärahan tasoa ehdotetaan alennettavaksi keskimäärin noin 5 prosenttiyksiköllä työtulosta mitattuna. Muutos koskisi myös äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, erityishoitorahaa sekä kuntoutusrahaa. Vakuutetun omavastuuosuuksia tutkimus-, hoito-, lääke- ja matkakustannuksista ehdotetaan korotettaviksi. Samalla kuitenkin ehdotetaan, että sairausvakuutuslain mukaista vakuutetun maksettavaksi jäävää lääkekustannusten vuotuisen omavastuuosuuden enimmäismäärää alennetaan nykyisestä 3 050,55 markasta 2 500 markkaan. Markkamäärä ehdotetaan sidottavaksi palkkaindeksin sijasta elinkustannusindeksiin. Lisäksi ehdotetaan alennettavaksi työnantajalle, yrittäjälle tai muuta omaa työtään tekeväälle työterveyshuollosta suoritettavia korvauksia.

Hammashuollon laajentuessa koko väestöön alennetaan hammaslääkärin suorittamasta järjestelmällisen hammashuollon periaatteita nou-

dattavasta suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä hoidosta perittävästä palkkiosta myönnettävää sairausvakuutuskorvausta.

Kuntien talousvaikeuksien helpottamiseksi ehdotetaan sairausvakuutuslakia ja kansanterveyslakia muutettavaksi siten, että terveyskeskusta ylläpitävät kunnat ja kuntainliitot eivät ole enää velvolliset korvaamaan sairausvakuutusrahastoon kustannuksia, jotka syntyvät järjestelmällisen hammashuollon korvauksista.

Esitykseen sisältyy myös eräitä teknillisiä tarkistuksia. Ne koskevat sairausvakuutus- ja työttömyyskorvausten määrittämisessä tarvittavien verotustietojen suorasiirtoa verottajalta kansaneläkelaitokselle.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992. Järjestelmällisen hammashuollon piiriin laajentamista ja proteettisen hoidon korvattavuutta koskeva muutos tulisi kuitenkin voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1992. Työterveyshuollon korvausprosenttia koskeva muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan siten, että kustannuksiin sovelletaan aikaisempaa lakia, jos työnantajan tilikausi on alkanut vuonna 1991 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1992.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1992 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Yleistä

Osana valtiontaloutta tasapainottavia toimenpiteitä on sairausvakuutusjärjestelmäänkin jouduttu harkitsemaan kustannuksia alentavia tarkistuksia, jotka eivät kuitenkaan toteutessaan heikentäisi kansalaisten perusturvaa eivätkä muuttaisi sairausvakuutusjärjestelmän perusteita. Tavoitteena on edelleenkin pidettävä, että säästötoimenpiteistä huolimatta hyvälle terveydenhuollolle asetetut vaatimukset kyettään toteuttamaan.

Valtion vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen hallitus tulee antamaan esityksen verotuksen sairauskuluvähennyksen poistamisesta. Verotuksen sairauskuluvähennys on kohdistunut henkilöihin, joilla on ollut mahdollisuus tulojensa perusteella saada siitä verotuksessa etua. Pienituloiset eivät ole tosiasiallisesti hyötynneet verovähennysoikeudesta. Se on myös merkinnyt sairausvakuutuksen ja verotuksen monimutkaisia kuittijärjestelmää ja lisännyt hallintokustannuksia. Sairauskuluvähennys on kuitenkin ollut merkittävä ja aikuisväestön osalta useissa tapauksissa ainoa yhteiskunnan tukimuoto yksityistalouksien hammashuoltokustannuksissa. Sekä sairausvakuutuksen kehittämistoimikunta (komiteamietintö 1987:34) että sairauskuluvähennyksen korvaamista selvittänyt toimikunta (komiteamietintö 1989:29) ovat mietinnössään katsooneet, että jos sairaanhoitokulujen verovähennysoikeudesta luovutaan, olisi sosiaalisesti ja terveystaloudellisesti perusteltua ulottaa järjestelmällinen hammashuolto koko aikuisväestöön.

1.2. Järjestelmällinen hammashuolto

Sairausvakuutuslain 5 ja 5 b §:n perusteella korvataan vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille hammaslääkärin suorittama järjestelmällisen hammashuollon periaatteita noudattava suun ja hampaiden tutkimus ja hoito. Korvausta ei kuitenkaan suoriteta oikomishoidosta, proteettisista toimenpiteistä eikä

hammasteknisistä kustannuksista. Hammaslääkärin määräämät laboratorio- ja röntgentutkimukset korvataan. Lisäksi korvataan hammaslääkärin määräämät lääkkeet ja hammashoitoon liittyvät matkat.

Nuorten ikäluokkien hampaiston kunnon on todettu parantuneen järjestelmällisen hammashuollon ansiosta. Sen vuoksi nuoriin ikäluokkiin kohdistuvan järjestelmällisen hammashuollon rakenne on turvattava. Kuitenkin myös aikuisväestön hammashuollon korvaaminen tulisi ottaa sairausvakuutuskorvauksen piiriin. Järjestelmällisen hammashuollon ulottaminen koskemaan koko aikuisväestöä parantaa tämän väestöosan hampaiston kuntoa ja ehkäisee tulevaisuudessa tarvetta proteettisiin hoitotoimenpiteisiin. Koska hammaslääkärin suorittama tutkimuksen ja hoidon tarve on ilmeinen myös vanhusväestöllä ja muilla proteesien käyttäjillä, on kansanterveydellisesti perusteltua saattaa myös protetiikka eräiltä osin sairausvakuutuskorvauksen piiriin.

Edellä sanotun perusteella ehdotetaan, että osa sairauskuluvähennyksen poistamisesta korvattaisiin vakuutetuille siten, että järjestelmällinen hammashuolto mukaan lukien laboratorio- ja röntgentutkimukset, hammaslääkärin määräämät lääkkeet sekä hoitoon liittyvät matkakustannukset ulotetaan koskemaan koko aikuisväestöä heinäkuun alusta 1992 lukien. Lisäksi ehdotetaan, että hammaslääkärin suorittama proteettinen hoito saatetaan sairausvakuutuskorvauksen piiriin. Oikomishoito ei edelleenkaan kuuluisi sairausvakuutuskorvauksen piiriin.

Hallitus tulee seuraamaan uudistuksen terveystaloudellisia vaikutuksia ja kustannusvaikutuksia. Tarkoituksena on estää se, että julkisilla varoilla alettaisiin korvata sellaisia hammaslääkärin suorittamia toimenpiteitä, joilla ei ole välittömiä terveydellisiä vaikutuksia.

Palkkiosta, jonka hammaslääkäri on perinyt suorittamastaan suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta, korvataan sairausvakuutuslain 7 §:n mukaan 90 % tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttäen, 90 % taksan mukaisesta määrästä. Hammaslääkärin muusta hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 60 %

tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 60 % taksan mukaisesta määrästä.

Hammaslääkärin määräämät lääkkeet korvataan samojen periaatteiden mukaan kuin lääkärin määräämät lääkkeet. Samoin tutkimus- ja hoitokustannuksista ja matkoista suoritetaan korvausta sairausvakuutuksen yleisten periaatteiden mukaisesti.

Valtiontaloudellisista syistä ehdotetaan, että järjestelmällisen hammashuollon suun ja hampaiden tutkimuksen sekä ehkäisevän hoidon korvausprosentti on 90:n sijasta 80 ja muun järjestelmällisen hammashuollon lääkärinpalkkion korvausprosentti on 60:n sijasta 50. Korvaus lääkärin määräämästä laboratorio- ja röntgentutkimuksesta sekä lääkärin määräämistä lääkkeistä ja hoitoon liittyvistä matkoista määräytyisi jäljempänä kohdassa 1.3. ehdotetulla tavalla.

Sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentin mukaan järjestelmällisen hammashuollon perusteella suoritettut kustannukset korvataan sairausvakuutusrahastoon terveyskeskusta ylläpitävien kuntien ja kuntainliittojen varoista. Kunnan osuus määräytyy kunakin kuukautena sen asukkaille suoritettujen korvausten perusteella.

Koska sairausvakuutuksesta aletaan korvata koko aikuisväestön hammashuoltoa, hammashuollon kuntarahoitusta ei ole tarkoitukseenmukaista jatkaa. Sen vuoksi ehdotetaan, että järjestelmällisen hammashuollon kuntarahoituksesta luovutaan. Tätä tukevat myös kuntien lisääntyneet taloudelliset ongelmat. Kansanterveyslain 14 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan kunnan tulee kansanterveystyöhön kuuluvana velvollisuutena ylläpitää hammashuoltoa, johon luetaan valistus- ja ehkäisytoiminta sekä kunnan asukkaiden hampaiden tutkimus ja hoito. Lain 14 §:n 6 momentin mukaan kansanterveystyöhön kuuluvan hammashuollon järjestämisestä aiheutuvina kustannuksina pidetään myös sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentissa tarkoitettuja korvauksia. Tämän mukaisesti kunnat saavat hammashuollon kustannuksiin valtionosuutta sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain (677/82) nojalla.

Vuoden 1992 tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen hallituksen tarkoituksena on ulottaa terveyskeskuksen antama hammashuolto koskemaan alle 19-vuotiaita kunnan asukkaita. Tätä vanhemmilta perittäisiin hammashuollon maksut alentamattomina.

Järjestelmällisen hammashuollon rahoitusjärjestelmän muuttamiseksi edellä esitetyllä tavalla ehdotetaan, että sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentti ja kansanterveyslain 14 §:n 6 momentti kumotaan.

1.3. Vakuutetun omavastuuosuuksien korottaminen

Sairausvakuutuslain 8 §:n 1 momentin mukaan vakuutetulla on oikeus saada lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvausta kolme neljänneistä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 40 markkaa. Saman lain 9 §:n 1 momentin mukaan korvataan lääkärin määräämistä lääkkeistä tai lääkärin määräämistä lääketehdänsä tai apteekin valmistamista ja apteekista hankituista pitkäaikaisen ihotaudin hoitoon käytettävistä perusvoiteista puolet 35 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohden.

Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan lain 9 §:n 1 momentin mukaan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinisistä ravintovalmisteista korvataan lain 9 §:n 2 momentin mukaan puolet 35 markkaa ylittävältä osalta kutakin ostokertaa kohti tai 90 % sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrittäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Jos kuitenkin lääkekustannuksista korvaamatta jääneet kustannukset yhteensä ylittävät kalenterivuoden aikana 3 050,55 markkaa (vuonna 1991), ylittävä osa korvataan kokonaan.

Lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön käynnistä potilaan luona johtuvat matkakustannukset korvataan sairausvakuutuslain 10 §:n 1 momentin mukaan vakuutetulle kokonaan siltä osin kuin ne yhteen suuntaan tapahtuvaa matkaa kohti ylittävät 30 markkaa. Sama koskee vakuutetun lääkärissä, sairaanhoitolaitoksessa, laboratoriossa ja röntgenlaitoksessa tai asianmukaisen

ammattikoulutuksen saaneen henkilön luona käynnistä aiheutuneiden matkakustannusten korvaamista. Jos vakuutetun maksettaviksi jäävät matkakustannukset ylittävät saman kalenterivuoden aikana 500 markkaa (vuotuinen omavastuuosuus), tämän ylittävä osa korvataan kokonaan.

Valtion menojen kasvun hidastamiseksi ja kustannusten nousun hillitsemiseksi ehdotetaan sairausvakuutuslain mukaisia omavastuuosuuksien määriä tarkistettavaksi siten, että tutkimus- ja hoitokustannusten omavastuuosuus nousee 40 markasta 95 markkaan, lääkkeiden, perusvoiteiden ja kliinisten ravintovalmisteiden omavastuuosuus 35 markasta 45 markkaan ja matkakustannusten omavastuu 30 markasta 35 markkaan yhdensuuntaista markkaa kohden sekä matkakustannusten vuotuinen omavastuuosuus 500 markasta 700 markkaan. Vuotuisten lääkekustannusten enimmäismäärä ehdotetaan alennettavaksi 2 500 markkaan. Samalla ehdotetaan, että tätä markkamäärää korotetaan virallisen elinkustannusindeksin muutoksia vastaavasti.

Lisäksi ehdotetaan erityiskorvattavien lääkkeiden ja ravintovalmisteiden 90 %:n korvaustaso alennettavaksi 80 %:iin.

1.4. Sairauspäivärahan määräytymissääntöjen muutos

Sairausvakuutuslain 16 §:n 1 momentin mukaan päivärahan määrä päivää kohden on (jäljempänä vuoden 1991 indeksi) vähimmäispäiväraha, 59,75 markkaa, lisättynä 30 %:lla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettyinä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 % työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 118 910 markkaa. Jos työtulot ylittävät 118 910 markkaa, päivärahan määrä on 80 % 118 910 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 %:lla 118 910 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 190 250 markkaa, päivärahan määrä 190 250 markkaa ylittävältä osalta on 30 % 190 250 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Sairausvakuutuslain 76 §:n mukaan lain 16 §:ssä tarkoitettuja markkamääriä, jotka on laissa ilmaistu vuoden 1984 tasossa, tarkiste-

taan kalenterivuositain sen palkkaindeksiluvun mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n (659/76) soveltamista varten.

Myös sairausvakuutuksen päivärahamenojen kasvua on rajoitettava valtiontaloudellisista syistä. Tämä ei kuitenkaan saa merkitä vähimmäisturvan alentumista. Sen vuoksi ehdotetaan, että vähimmäispäivärahan tasoon ei puututa. Lisäksi noin 3 000 markkaa kuukaudessa ansaitsevan henkilön päivärahan taso säilyisi ennallaan. Muulta osin päivärahan tasoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että päivärahan määräämisen perusteena olevia tulorajoja ja kutakin päivärahan laskusäännön määräytymisprosenttia alennetaan keskimäärin viidellä prosenttiyksiköllä. Muutokset, jotka koskevat myös äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa sekä erityishoitorahaa, ehdotetaan toteutettaviksi siten, että niitä sovelletaan päivärahoihin, jotka kohdistuvat lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Alennus koskee kuntoutusrahalain (611/91) 14 §:n 1 momentin viittaussäännöksen mukaisesti myös kuntoutusrahaa.

1.5. Työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaaminen

Sairausvakuutuslain 29 §:n 1 momentin mukaan työnantajalla on oikeus saada kansaneläkelaitokselta korvausta velvollisuudekseen säädetyn tai määrätyn työterveyshuollon järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista. Sama oikeus on yrittäjällä tai muulla omaa työtään tekevällä. Jos terveyskeskus on antanut yrittäjälle tai omaa työtään tekevälle työterveyshuoltopalveluksia, terveyskeskusta ylläpitävällä kunnalla on oikeus saada antamistaan palveluista korvausta kansaneläkelaitokselta. Työnantajalla on lisäksi oikeus saada korvausta työntekijöilleen tai heidän perheenjäsenilleen järjestämästään vapaaehtoisesta työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta.

Työterveyshuollon kustannuksista maksettavan korvauksen suuruudesta säädetään sairausvakuutuslain 29 a §:ssä. Sen mukaan valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan työterveyshuollosta ja muusta terveydenhuollosta aiheutuvista kustannuksista suoritetaan korvusta 55 % siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää.

Sairausvakuutusmenojen kasvun hidastamiseksi ehdotetaan, että sairausvakuutuslain

29 §:ssä tarkoitettusta työterveyshuollosta tai muusta terveydenhuollosta korvattava osuus alennettaisiin nykyisestä 55 %:sta 45 %:iin.

1.6. Muut muutostarpeet

Sairausvakuutusasetuksen 9 §:n 3 momentin (1067/75) mukaan verotoimistojen on toimitettava vuosittain kansaneläkelaitokselle eräät kaikkia verovelvollisia koskevat verotustiedot. Työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun asetuksen (742/84) 2 §:ssä on vastaava säännös. Verotuslain 132 §:n mukaan tällainen kaikkia verovelvollisia koskevien tietojen luovuttaminen ei ole kuitenkaan sallittua. Sairausvakuutuslaissa tai työttömyysturvalaissa ei myöskään ole yksilöityä valtuutusta siihen, että asetuksella olisi mahdollista tarkemmin säätää, mitä tietoja veroviranomaiset ovat velvolliset luovuttamaan kansaneläkelaitokselle. Sen vuoksi verotustietojen luovuttamisesta tulisi säätää lailla. Tämän takia ehdotetaan, että verotustietojen antamista koskeva säännös liisättäisiin sairausvakuutuslakiin ja työttömyysturvalakiin.

Sairausvakuutusasetuksen 9 §:n mukaan päiväraha on määrättävä työkyvyttömyyden alkamista edeltäneenä vuonna toimitetussa verotuksessa todettujen tulojen perusteella. Sairausvakuutuslaissa tulisi olla päivärahan laske- mista koskeva menettelysäännös siltä varalta, että verotus on jouduttu toimittamaan arvioimalla verovelvollisen laiminlyötyä veroilmoituksen jättämisen. Sairausvakuutuslakia ehdotetaan täydennettäväksi siten, että päiväraha olisi tällaisessa tapauksessa vähimmäispäivärahan suuruinen.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Päivärahojen laskusäännön muuttaminen vähentäisi sairausvakuutuksen menoja vuonna 1992 arviolta 340 miljoonaa markkaa, joka kokonaisuudessaan olisi valtion rahoitettavaa osuutta. Työterveyshuollon korvausprosentin muuttamisesta nykyisestä 55:stä 45:een ei synny valtiolle säästöä vuonna 1992. Vuonna 1993 säästöä kertyisi noin 50 miljoonaa markkaa ja tämän jälkeen vuositasolla noin 155 miljoonaa markkaa.

Peruskorvattavien lääkkeiden omavastuusuuden nostaminen 10 markalla toisi säästöä noin 50 miljoonaa markkaa ja tutkimuksen ja hoidon omavastuusuuden korottaminen 55 markalla noin 70 miljoonaa markkaa vuonna 1992. Lääkekustannusten vuotuisen omavastuurajan pudottaminen lisää valtion menoja noin 20 miljoonalla markalla. Erityiskorvattavien lääkkeiden ja kliinisten ravintovalmisteiden 90 %:n korvaustason alentaminen 80 %:iin toisi yhteensä noin 110 miljoonan markan säästön vuonna 1992. Matkakustannusten omavastuusuuden nostaminen 5 markalla ja vuotuisen omavastuusuuden nostaminen 200 markalla toisi yhteensä noin 10 miljoonan markan säästön vuonna 1992.

Kuntarahoituksesta luopuminen hammashoidossa lisää sairausvakuutuksen menoja noin 108 miljoonalla markalla vuonna 1992 ja pienentää valtionosuusmenoja kunnille noin 50 miljoonaa markkaa (mom. 33.34.30).

Järjestelmällisen hammashuollon ulottaminen vuoden 1992 heinäkuun alusta koko aikuisväestöön lisää valtion menoja vuodessa noin 540 miljoonaa markkaa, josta 75 miljoonaa markkaa menee proteettisen hoidon korvaamiseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Sairausvakuutuslaki

5 §. Järjestelmällisen hammashuollon korvaaminen laajentuisi 1 päivästä heinäkuuta 1992 koskemaan koko aikuisväestöä. Sen vuoksi on tarpeen samasta ajankohdasta lukien kumota pykälän 2 momentti, joka koskee muun kuin hammassairauden parantamiseksi välttämättömän hoidon taikka sädehoidon tai sytostaattihoidon takia tarpeellisen hammashoidon korvaamista.

5 b §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleessa ollut rajoitus järjestelmällisen hammashuollon korvaamisesta vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneille on poistettu, jolloin korvauksen piiri laajenee koskemaan koko aikuisväestöä. Lisäksi momentista on poistettu proteettisen hoidon korvaamista koskeva rajoitus. Voimaantulosäännöksen mukaan uudistus tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1992.

7 §. Pykälä sisältää säännökset lääkärin ja hammaslääkärin perimän palkkion korvaamisesta. Järjestelmällisen hammashuollon periaatteita noudattavan suun ja hampaiden tutkimuksen sekä ehkäisevän hoidon korvausprosentti on muutettu 80:ksi nykyisen 90:n sijasta. Muun järjestelmällisen hammashuollon piiriin kuuluvan hoidon korvausprosentti on muutettu 60:stä 50:ksi. Tähän muuhun korvattavaan hammashuoltoon kuuluvat muun muassa hammaslääkärin suorittamat kliiniset proteettiset hoitotoimenpiteet ja hänen laskuttamansa hammastekninen työ.

Pykälään on lisäksi tehty eräitä rakenteellisia muutoksia, jotka parantavat sen luottavuutta.

8 §. Pykälän 1 momentti sisältää säännökset lääkärin määräämän tutkimuksen ja hoidon korvaamisesta. Nykyinen 40 markan omavastuuosuus on korotettu 55 markalla 95 markkaan.

9 §. Pykälä sisältää säännökset lääkkeiden, perusvoiteiden ja kliinisten ravintovalmisteiden korvaamisesta sekä lääkekustannusten vuotuisen omavastuuosuuden enimmäismäärästä. Lääkkeiden, perusvoiteiden ja kliinisten ravintovalmisteiden omavastuuosuutta on korotettu 35 markasta 45 markkaan ja erityiskorvattavien lääkkeiden ja kliinisten ravintovalmisteiden 90 %:n korvaus on alennettu 80 %:iin. Vastapainoksi lääkekustannusten vuotuinen oma-

vastuuosuus on alennettu 2 500 markkaan (3 050,55 markkaa vuonna 1991). Tätä enimmäismäärää korotetaan lain voimaantulosäännöksen perusteella vuosittain sairausvakuutuslain 76 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla niin, että markkamäärä sidottaisiin nykyisen palkkaindeksin sijasta elinkustannusindeksiin.

10 §. Pykälän 1 momentti sisältää säännökset matkakorvauksista. Momenttia on muutettu siten, että vakuutetun omavastuuosuus yhden-suuntaista matkaa kohden on korotettu 30 markasta 35 markkaan ja vuotuinen omavastuuosuus 500 markasta 700 markkaan.

16 §. Pykälän 1 momentissa säädettyjä päivärahan määräytymissäännöksiä on muutettu siten, että päivärahan ansiosidonnaisuus alenee nykyisestä eli 80 %:sta 75 %:iin alle 108 000 markkaan nousevien, mutta 36 000 markkaa ylittävien tulojen osalta sekä 50 %:sta 45 %:iin 108 000 markasta 180 000 markkaan nousevien tulojen osalta ja 30 %:sta 25 %:iin 180 000 markkaa ylittävien tulojen osalta. Muutos koskee viittaussäännösten mukaan myös äitiys-, isyys- ja vanhempainrahaa, erityisäitiysrahaa, erityishoitorahaa ja kuntoutusrahaa. Siltä varalta, ettei veroilmoitusta ole annettu, on pykälän 1 momenttiin lisätty säännös, jonka mukaan päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruisen. Markkamäärät ovat vuoden 1991 indeksissä.

Pykälän 3 momenttiin on lisätty tarkistettuna nykyisin sairausvakuutusasetuksen 9 §:n 3 momentissa oleva säännös verotietojen luovuttamisesta. Sen mukaan verohallinnon on vuosittain viimeistään verovuoden loppuun mennessä toimitettava kansaneläkelaitokselle tiedot kunkin verovelvollisen sinä vuonna toimitetussa verotuksessa todetuista muista ansiotuloista kuin sosiaalietuuksista.

29 a §. Pykälän 1 momentissa määritellään työterveyshuollon korvausprosentti. Tätä korvausprosenttia on alennettu 10 prosenttiyksiköllä eli 55 %:sta 45 %:iin.

59 §. Pykälässä on säännöksiä sairausvakuutusrahastosta ja sairausvakuutuksen kustannuksista. Pykälän 6 momentti, joka koskee terveyskeskusta ylläpitävien kuntien tai kuntainliittojen velvollisuutta maksaa hammashuollosta korvaus sairausvakuutusrahastoon, kumotaan.

76 §. Pykälän 2 momentissa on muun muassa säädetty lääkekustannusten omavastuun

enimmäismäärän tarkistamisesta. Momenttia on muutettu siten, että sanottu enimmäismäärä on sidottu palkkaindeksiin sijasta elinkustanusindeksiin.

1.2. Kansanterveyslaki

14 §. Järjestelmällisen hammashuollon kuntarahoitus on ehdotettu poistettavaksi, jolloin kustannuksiin ryhdytään maksamaan sairausvakuutuskorvausta. Pykälän 6 momentti menettää merkityksensä, koska kuntien velvollisuus maksaa sairausvakuutusrahastoon järjestelmällisen hammashuollon kustannuksia lakkaa.

1.3. Työttömyysturvalaki

29 §. Pykälään on lisätty uusi 4 momentti joka vastaa tarkistettuna työttömyysturvalain täytäntöönpanosta annetun asetuksen nykyisessä 2 §:ssä olevaa säännöstä verotietojen luovuttamisesta. Sen mukaan verohallinnon on peruspäivärahan ja työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (763/90) mukaisen koulutustuen ja erityistuen ratkaisemista varten vuosittain viipymättä ja viimeistään verotusvuoden loppuun mennessä toimitettava kansaneläkelaitokselle tiedot kunkin verovel-

vollisen sinä vuonna toimitetussa verotuksessa todetuista tuloista tulolajeittain sekä palkkatulojen osalta tulonhankkimisvähennyksen ja luonnollisten vähennysten määrästä.

2. Voimaantulo

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1992.

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 1992 alusta. Sairausvakuutuspäivärahaa ja sen mukaisesti määräytyviä päivärahoja koskevat muutokset ehdotetaan tuleviksi voimaan vuoden 1992 alusta siten, että niitä sovelletaan päivärahaan, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Järjestelmällisen hammashuollon korvausten ulottaminen koko aikuisväestöön ja proteettisen hoidon korvattavuutta koskeva muutos ehdotetaan kuitenkin toteutettavaksi 1 päivästä heinäkuuta 1992. Työterveyshuollon korvausprosentin muutos ehdotetaan saatettavaksi voimaan siten, että kustannuksiin sovelletaan ennen tätä lainmuutosta voimassa ollutta lakia, jos työnantajan tilikausi on alkanut vuonna 1991 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1992.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 5 §:n 2 momentti ja 59 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1324/90) ja 59 §:n 6 momentti 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1109/87),

muutetaan 5 b §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 76 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 5 b §:n 1 momentin johdantokappale, 8 §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1255/89), 5 b §:n 1 momentin 1 kohta 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (661/85), 7 § ja 29 a §:n 1 momentti mainitussa 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa, 9 § muutettuna 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetulla lailla (479/85) ja mainitulla 22 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, 16 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1058/85) ja 76 §:n 2 momentti mainitussa 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetussa laissa, sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (1119/83) ja mainitulla 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla, uusi 3 momentti seuraavasti:

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:ssä on säädetty:

1) hammaslääkärin suorittama järjestelmällisen hammashuollon periaatteita noudattava suun ja hampaiden tutkimus ja hoito, lukuun ottamatta oikomishoitoa;

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

Hammaslääkärin suorittamasta suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 80 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 80 prosenttia taksan mukaisesta määrästä. Hammaslääkärin perimästä palkkiosta korvataan 50 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 50 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

Palkkiosta, jonka lääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus 8 §:n 1 momentin mukaisesti.

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja

5 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta lääkärin samalla kertaa määräämistä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänneistä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 95 markkaa. Mitä edellä on säädetty, sovelletaan myös silloin, kun lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätty tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 5 b §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä sekä 3 a kohdassa tarkoitetuista perusvoiteista korvataan puolet 45 markkaa ylittävältä osalta kultakin ostokerralta. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 80-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvausta määrättäessä otetaan huomioon sairauden

laatu sekä lääkkeiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinisistä ravintovalmisteista korvataan puolet 45 markkaa ylittävältä osalta kultakin ostokerralta tai 80 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan saman kalenterivuoden aikana osittain korvatuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista korvaamatta jääneiden kustannusten yhteismäärä ylittää 2 500 markkaa, ylimenevä määrä korvataan kokonaan. Tämä korvaus voidaan kuitenkin evätä kokonaan tai osittain, jos vakuutettu on menetellyt vilpillisesti korvausta haettaessa tai siihen on muu vakuutetusta johtuva erityinen syy.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään kliinisistä ravintovalmisteista, sovelletaan myös niitä vastaaviin tuotteisiin

10 §

Vakuutetulle korvataan lääkäriin, hammaslääkäriin, sairaanhoitolaitokseen, laboratorioon, röntgenlaitokseen tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luokse tehdystä matkoista johtuvat matkakustannukset kokonaan siltä osin kuin ne yhdensuuntaiselta matkalta ylittävät 35 markkaa (*omavastuuosuus*). Sama koskee lääkärin, hammaslääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön potilaan luokse tehdystä matkoista johtuneiden matkakustannusten korvaamista. Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan maksettavaksi jäävät matkakustannukset saman kalenterivuoden aikana ylittävät 700 markkaa (*vuotuinen omavastuuosuus*), vuotuisen omavastuun ylittävä osa matkakustannuksista korvataan kokonaan. Vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa otetaan huomioon myös vakuutetun terveyskeskukselle sairaankuljetuksesta maksamat kustannukset.

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 59,75 markkaa, lisättyä 30

prosentilla vakuutetun verotuksessa asetuksella säädettyinä kalenterivuotena todettujen työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 36 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 36 000 markkaa, mutta eivät ylitä 108 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 36 000 markan kolmassadasosasta lisättyä 75 prosentilla 36 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 108 000 markkaa, päivärahan määrä 108 000 markkaa ylittävältä osalta on 45 prosenttia 108 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 180 000 markkaa, päivärahan määrä on 180 000 markkaa ylittävältä osalta 25 prosenttia 180 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja tai verotus on toimitettu verotuslain (482/58) 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla arvioimalla sen vuoksi, että veroilmoitusta ei ole annettu, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruisen.

Verohallinnon on vuosittain ja viimeistään verotusvuoden loppuun mennessä toimitettava kansaneläkelaitokselle tiedot kunkin verovelvollisen sinä vuonna toimitetussa verotuksessa todetuista muista ansiotuloista kuin sosiaalietuuksista.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan 45 prosenttia siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

76 §

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa säädetty markkamäärä sidotaan elinkustannusindeksiin siten, että sitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkkeitä muutetaan kansaneläkelaisia säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannusindeksiin annetun lain (348/56) nojalla. Tämän lain 16 §:n 1 momentissa ja 18 §:n 2 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalente-

rivuosittain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992. Lain 5 b §:n 1 momentin johdantokappaletta ja 1 kohtaa sekä 7 §:ää sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1992 alkaen. Ennen 1 päivää heinäkuuta 1992 sovelletaan 5 §:n 2 momenttia sellaisena kuin se on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisena.

Kunnan on kuitenkin maksettava sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentin mukainen osuutensa vuonna 1991 aiheutuneista hammashoidon korvauksista kansaneläkelaitokselle vuonna 1992 ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja

muutoinkin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa säädetty markkamäärä vastaa virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan tammikuussa 1992 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Tämän lain 16 §:n 1 momenttia sovelletaan päivärahaan, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Lain 16 §:ssä tarkoitettuja markkamääriä pidetään vuoden 1991 yleistä palkkatasoa vastaavina.

Tämän lain 29 a §:n mukaisiin kustannuksiin sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, jos työnantajan tilikausi on alkanut vuonna 1991 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1992.

2.

Laki

kansanterveyslain 14 §:n 6 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 28 päivänä tammikuuta 1972 annetun kansanterveyslain (66/72) 14 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1110/87).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1992.

3.

Laki**työttömyysturvalain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysturvalain (602/84) 29 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 9 päivänä helmikuuta ja 28 päivänä joulukuuta 1990 annetuilla laeilla (98 ja 1367/90), uusi 4 momentti seuraavasti:

29 §

Oikeus saada eräitä tietoja

Verohallinnon on peruspäivärahan ja työvoimapolitiittisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain mukaisen koulutustuen ja erityistuen rahoittamisesta varten vuosittain viipymättä ja viimeistään verotusvuoden loppuun mennessä toi-

mitettava kansaneläkelaitokselle tiedot kunkin verovelvollisen sinä vuonna toimitetussa verotuksessa todetuista tuloista tulolajeittain sekä palkkatulojen osalta tulonhankkimisvähennyksen ja luonnollisten vähennysten määrästä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1992.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Eeva Kuuskoski*

1.

Laki**sairausvakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 5 §:n 2 momentti ja 59 §:n 6 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 2 momentti 28 päivänä joulukuuta 1990 annetussa laissa (1324/90) ja 59 §:n 6 momentti 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1109/87),

muutetaan 5 b §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 16 §:n 1 momentti, 29 a §:n 1 momentti ja 76 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 5 b §:n 1 momentin johdantokappale, 8 §:n 1 momentti sekä 10 §:n 1 momentti 22 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1255/89), 7 § ja 29 a §:n 1 momentti mainituksa 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa, 9 § muutettuna 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetulla lailla (479/85) ja mainituksa 22 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla 16 §:n 1 momentti 20 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (1058/85) ja 76 §:n 2 momentti mainituksa 14 päivänä kesäkuuta 1985 annetussa laissa, sekä

lisätään 16 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 29 päivänä joulukuuta 1983 annetulla lailla (1119/83) ja mainituksa 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Mitä 1 momentissa säädetään sairaanhoidon korvaamisesta, sovelletaan vastaavasti hammas-sairauksiin, jos kysymyksessä on muun sairauden kuin hammassairauden parantamiseksi välttämätön hoito tai sädehoidon tai sytostaattihoidon takia tarpeellinen hammashoito. Hammashuollon korvaamisesta sairaanhoitona vuonna 1956 ja sen jälkeen syntyneille vakuutetuille säädetään 5 b §:ssä.

(2 mom. kumotaan)

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:n 2 momentissa on säädetty, vuonna 1956 tai sen jälkeen syntyneille vakuutetuille:

1) hammaslääkärin suorittama järjestelmällisen hammashuollon periaatteita noudattava suun ja hampaiden tutkimus ja hoito, lukuun ottamatta oikomishoitoa sekä proteettisia toimenpiteitä ja hammasteknisiä kustannuksia;

5 b §

Sairaanhoitona korvataan sen lisäksi, mitä 5 §:ssä on säädetty:

1) hammaslääkärin suorittama järjestelmällisen hammashuollon periaatteita noudattava suun ja hampaiden tutkimus ja hoito, lukuun ottamatta oikomishoitoa;

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

7 §

Lääkärin perimästä palkkiosta korvataan 60 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 60 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

Voimassa oleva laki

Palkkiosta, jonka lääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus kuitenkin 8 §:n 1 momentin mukaisesti. Hammaslääkärin 5 b §:n 1 momentissa tarkoitetusta suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 90 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 90 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 40 markkaa. Mitä edellä on säädetty, sovelletaan myös silloin, kun lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätyt tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä sekä 3 a kohdassa tarkoitetuista perusvoiteista korvataan puolet 35 markkaa ylittävältä osalta kultakin ostokerralta. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 90-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Ehdotus

Hammaslääkärin suorittamasta suun ja hampaiden tutkimuksesta sekä ehkäisevästä hoidosta perimästä palkkiosta korvataan 80 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 80 prosenttia taksan mukaisesta määrästä. Hammaslääkärin perimästä palkkiosta korvataan 50 prosenttia tai, jos peritty palkkio on suurempi kuin noudatettavaksi vahvistettu taksa edellyttää, 50 prosenttia taksan mukaisesta määrästä.

Palkkiosta, jonka lääkäri on perinyt suorittamastaan laboratorio- tai röntgentutkimuksesta, suoritetaan korvaus 8 §:n 1 momentin mukaisesti.

8 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa ja 5 b §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua lääkärin samalla kertaa määräämästä tutkimuksesta tai hoidosta johtuvista kustannuksista taikka, jos ne ylittävät noudatettavaksi vahvistetun taksan, tämän mukaisista määristä korvataan kolme neljänestä siltä osin kuin kustannukset tai taksan mukaiset määrät yhteensä ylittävät 95 markkaa. Mitä edellä on säädetty, sovelletaan myös silloin, kun lääkärin määräämän tutkimuksen on suorittanut tai hoidon antanut asianmukaisen ammattikoulutuksen saanut henkilö. Asetuksella säädetään, missä laajuudessa samalla kertaa määrätyt tutkimus- ja hoitotoimenpiteet korvataan saman määräyksen perusteella sekä mitkä tutkimus- ja hoitotoimenpiteet katsotaan korvausta laskettaessa samalla kertaa määräytyiksi.

9 §

Edellä 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa ja 5 b §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuista lääkkeistä sekä 3 a kohdassa tarkoitetuista perusvoiteista korvataan puolet 45 markkaa ylittävältä osalta kultakin ostokerralta. Vaikean ja pitkäaikaisen sairauden hoitoon käytettävät lääkkeet korvataan kuitenkin kokonaan tai 80-prosenttisesti sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon sairauden laatu sekä lääkkeiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä vaikeana ja pitkäaikaisena sairautena.

Voimassa oleva laki

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinistä ravintovalmisteista korvataan puolet 35 markkaa ylittävältä osalta kultakin ostokerralta tai 90 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan saman kalenterivuoden aikana osittain korvatuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista korvaamatta jääneiden kustannusten yhteismäärä ylittää 1 750 markkaa, yli menevä määrä korvataan kokonaan. Tämä korvaus voidaan kuitenkin evätä kokonaan tai osittain, jos vakuutettu on menetellyt vilpillisesti korvausta haettaessa tai siihen on muu vakuutetusta johtuva erityinen syy.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään kliinisistä ravintovalmisteista, sovelletaan myös niitä vastaaviin tuotteisiin

10 §

Vakuutetulle korvataan lääkäriin, sairaanhoitolaitokseen, laboratorioon, röntgenlaitokseen tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luokse tehdyistä matkoista johtuvat matkakustannukset kokonaan siltä osin kuin ne yhdensuuntaiselta matkalta ylittävät 30 markkaa (*omavastuuosuus*). Sama koskee lääkärin tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön potilaan luokse tehdyistä matkoista johtuneiden matkakustannusten korvaamista. Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan maksettavaksi jäävät matkakustannukset saman kalenterivuoden aikana ylittävät 500 markkaa (*vuotuinen omavastuuosuus*), vuotuisen omavastuun ylittävä osa matkakustannuksista korvataan kokonaan. Vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa otetaan huomioon myös vakuutetun terveyskeskukselle sairaankuljetuksesta maksamat kustannukset.

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 37,70 markkaa, lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa, asetuksella säädettyinä kalenterivuotena, todettujen

Ehdotus

Vaikean sairauden hoitoon tarpeellisista kliinistä ravintovalmisteista korvataan puolet 45 markkaa ylittävältä osalta kultakin ostokerralta tai 80 prosenttia sen mukaan kuin valtioneuvoston päätöksellä määrätään. Korvaustasoa määrättäessä otetaan huomioon valmisteiden tarpeellisuus ja taloudellisuus. Valtioneuvoston päätöksellä määrätään, mitä on pidettävä tässä momentissa tarkoitettuna vaikeana sairautena.

Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan saman kalenterivuoden aikana osittain korvatuista lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista korvaamatta jääneiden kustannusten yhteismäärä ylittää 2 500 markkaa, yli menevä määrä korvataan kokonaan. Tämä korvaus voidaan kuitenkin evätä kokonaan tai osittain, jos vakuutettu on menetellyt vilpillisesti korvausta haettaessa tai siihen on muu vakuutetusta johtuva erityinen syy.

Mitä 2 ja 3 momentissa säädetään kliinisistä ravintovalmisteista, sovelletaan myös niitä vastaaviin tuotteisiin

10 §

Vakuutetulle korvataan lääkäriin, *hammaslääkäriin*, sairaanhoitolaitokseen, laboratorioon, röntgenlaitokseen tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön luokse tehdyistä matkoista johtuvat matkakustannukset kokonaan siltä osin kuin ne yhdensuuntaiselta matkalta ylittävät 35 markkaa (*omavastuuosuus*). Sama koskee lääkärin, *hammaslääkärin* tai asianmukaisen ammattikoulutuksen saaneen henkilön potilaan luokse tehdyistä matkoista johtuneiden matkakustannusten korvaamista. Jos vakuutetun tämän pykälän mukaan maksettavaksi jäävät matkakustannukset saman kalenterivuoden aikana ylittävät 700 markkaa (*vuotuinen omavastuuosuus*), vuotuisen omavastuun ylittävä osa matkakustannuksista korvataan kokonaan. Vuotuista omavastuuosuutta laskettaessa otetaan huomioon myös vakuutetun terveyskeskukselle sairaankuljetuksesta maksamat kustannukset.

16 §

Päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäiväraha, 59,75 markkaa, lisättynä 30 prosentilla vakuutetun verotuksessa asetuksella säädettyinä kalenterivuotena todettujen työ-

Voimassa oleva laki

työtulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 75 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 75 000 markkaa, päivärahan määrä on 80 prosenttia 75 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 50 prosentilla 75 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 120 000 markkaa, päivärahan määrä 120 000 markkaa ylittävältä osalta on 30 prosenttia 120 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Ehdotus

tulojen kolmassadasosasta, kuitenkin vähintään 80 prosenttia työtulojen kolmassadasosasta, jos työtulot eivät ylitä 36 000 markkaa. Jos työtulot ylittävät 36 000 markkaa, mutta eivät ylitä 108 000 markkaa päivärahan määrä on 80 prosenttia 36 000 markan kolmassadasosasta lisättynä 75 prosentilla 36 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 108 000 markkaa, päivärahan määrä 108 000 markkaa ylittävältä osalta on 45 prosenttia 108 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jos työtulot ylittävät 180 000 markkaa, päivärahan määrä on 180 000 markkaa ylittävältä osalta 25 prosenttia 180 000 markkaa ylittävän osan kolmassadasosasta. Jollei vakuutetulla ole edellä mainittuna aikana ollut työtuloja tai verotus on toimitettu verotuslain (482/58) 72 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla arvioimalla sen vuoksi, että veroilmoitusta ei ole annettu, päivärahan määrä päivää kohden on vähimmäispäivärahan suuruinen.

Verohallinnon on vuosittain ja viimeistään verotusvuoden loppuun mennessä toimitettava kansaneläkelaitokselle tiedot kunkin verovelvollisen sinä vuonna toimitetussa verotuksessa todetuista muista ansiotuloista kuin sosiaalietuuksista.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan 55 prosenttia siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

29 a §

Valtioneuvosto vahvistaa perusteet, joiden mukaan 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan 45 prosenttia siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Ennen perusteiden vahvistamista on työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta.

59 §

Tämän lain 5 b §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdan perusteella suoritettut korvaukset korvataan sairausvakuutusrahastoon terveyskeskusta ylläpitävien kuntien tai kuntainliittojen varoista. Kunnan osuus määräytyy kunakin kuukautena sen asukkailla suoritettujen korvausten perusteella. Kansaneläkelaitos huolehtii sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään kuntien tai kuntainliittojen osuuksien laskutuksesta. Tästä kansan-

(6 mom. kumotaan.)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

eläkelaitokselle aiheutuvat hallintokulut luetaan sen hallintokustannuksiksi. Kunnan tai kuntainliiton osuuden viivästyessä sen on maksettava vuotuista viivästyskorkoa 16 prosenttia.

76 §

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa, 16 §:n 1 momentissa ja 18 §:n 2 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten.

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa *säädetty markkamäärä sidotaan elinkustannusindeksiin siten, että sitä muutetaan samanaikaisesti ja samassa suhteessa kuin kansaneläkkeitä muutetaan kansaneläkelaisissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannusindeksiin annetun lain (348/56) nojalla. Tämän lain 16 §:n 1 momentissa ja 18 §:n 2 momentissa säädettyjä markkamääriä tarkistetaan kalenterivuositain maan yleisessä palkkatasossa tapahtuneiden muutosten johdosta sen palkkaindeksin mukaan, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain 9 §:n soveltamista varten.*

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1992. Lain 5 b §:n 1 momentin johdantokappaletta ja 1 kohtaa sekä 7 §:ää sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 1992 alkaen. Ennen 1 päivää heinäkuuta 1992 sovelletaan 5 §:n 2 momenttia sellaisena kuin se on ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisena.

Kunnan on kuitenkin maksettava sairausvakuutuslain 59 §:n 6 momentin mukainen osuutensa vuonna 1991 aiheutuneista hammashoidon korvauksista kansaneläkelaitokselle vuonna 1992 ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja muutoinkin kustannuksiin, jotka ovat syntyneet ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Tämän lain 9 §:n 3 momentissa säädetty markkamäärä vastaa virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan tammi-kuussa 1992 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Tämän lain 16 §:n 1 momenttia sovelletaan päivärahaan, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan. Lain 16 §:ssä tarkoitettuja markkamääriä pidetään vuoden 1991 yleistä palkkatasoa vastaavina.

Tämän lain 29 a §:n mukaisiin kustannuksiin sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, jos työnantajan tilikausi on alkanut vuonna 1991 tai sitä ennen ja päättyy vuonna 1992.